

Urška Florjančič

KRISTUSOV PASIJON V KAPELAH SVETIŠČA BOM JESUS DO MONTE NA PORTUGALSKEM

Na severu Portugalske, v bližini mesta Braga, stoji na vrhu hribčka cerkev, posvečena Dobremu Jezusu (Bom Jesus do Monte), do nje pa vodi mogočno baročno stopnišče, ob katerem so postavljene kapele s prizori Kristusovega pasijona (Via Crucis). Po tem križevem potu smo se družine iz Slovenije na romanju v Fatimo povzpele v soboto, 28. oktobra 2017.

Portal ob vstopu na stopnišče, ki vodi do svetišča Bom Jesus

Prva znana omemba kapele na vrhu griča je iz leta 1373. Ta kapela, ki je bila posvečena Svetemu križu, je bila predelana v 15. in 16. stoletju. Leta 1629 so zgradili romarsko cerkev, ki so jo posvetili Dobremu Jezusu. Imela je 6 kapel, posvečenih Kristusovemu pasijonu.

Svetišče kot ga poznamo danes, so začeli graditi leta 1722 pod okriljem nadškofa iz Brage. Njegov grb lahko še danes vidimo nad mogočnim portalom ob vstopu na mogočno stopnišče ob vznožju hriba. V tej fazi gradnje so postavili prvi del stopnišča, ob katerem stojijo kapele, posvečene postajam križevega pota (Via Crucis). V vsaki kapeli so postavljeni kipi, izdelani iz gline (terra cotta) v naravni velikosti, ki prikazujejo posamezne prizore iz Kristusovega pasijona.

V naslednji fazi so dogradili mogočno stopnišče, ki ima cikcak obliko in na njem postavili pet vodnjakov, ki simbolizirajo vseh pet čutil: vid, voh, sluh, dotik, okus. Na vrhu stopnišča so okoli leta 1725 postavili baročno cerkev.

Okoli leta 1781 so začeli dograjevati še tretji del stopnišča, tudi v cikcak obliki, s tremi vodnjaki, ki simbolizirajo tri teološke kreposti oz. čednosti: vero, upanje in dobroto (ljubezen). Na mestu stare cerkve so leta 1784 začeli graditi novo v neoklasicističnem slogu. Notranjost so opremili v začetku 19. stoletja, posvečena pa je bila leta 1834. Glavni oltar prikazuje križanje. Na ploščadi pred cerkvijo stoji osem kipov ljudi: štirje ponazarjajo osebe, ki so Jezusa obsodile (Ana, Kajfa, Herod, Pilat), štirje kipi pa predstavljajo osebe, ki so poskrbele za Jezusov pokop (Jožef iz Arimateje, Nikodem, rimski stotnik in Pilat, ker je dovolil, da Jezusa snamejo in položijo v grob).

Zaključek prvega (najstarejšega) dela stopnišča in vstop v drugi in tretji del stopnišča v cikcak obliki

Podobe Kristusovega pasijona na sveti poti k svetišču Bom Jesus

Vse do vrha stopnišča je postavljenih štirinajst kapel s podobami Kristusovega trpljenja, ki nam približajo prizore posameznih postaj križevega pota (slike spodaj). Nekateri prizori so prikazani tudi v samem svetišču na vrhu hriba in na ploščadi ob cerkvi.

Kapela zadnje večerje / Capela da Última Ceia

Kapela Kristusovega trpljenja v vrtu Getsemani /
Capela da Agonia ou do Horto

Kapela Judeževnega poljuba ali Jezus primejo /
Capela da Prisão + kapela

Kapela teme ali Jezus v ječi / Capela das Trevas

Kapela bičanja / Capela da Flagelação

Kapela kronanja s trnjevo krono / Capela da Coroação de Espinhos

Kapela Simon iz Cirene pomaga Jezusu nositi križ / Capela das Quedas ou do Cireneu

Kapela poti na Kalvarijo (Veronika poda Jezusu potni prt, Jezus sreča jeruzalemske žene, Jezus trikrat pade pod križem) / Capela da Subida para o Calvário

Kapela križanja ali Jezusa pribijejo na križ / Capela da Crucifixaõ

Kapela dviganja križa / Capela do Levantamento / A Capela do Levantamento

Kapela snemanja s križa / Capela da Descida da Cruz

V treh oktagonalnih kapelah za cerkvijo, ki so jih zgradili leta 1760, so prizori dogodkov, ki so sledili križanju (npr. srečanje Jezusa z Marijo Magdaleno).

Na trgu evangelistov za cerkvijo so postavljeni kipi štirih evangelistov in več kapel, ki prikazujejo dogodke, ki so sledili Jezusovi smrti na križu, in sicer:

- Kapela polaganja v grob ali maziljenja (ali solza) / Capela da Deposição no Túmulo ou Unção (ou das lágrimas)
- Kapela vstajenja / Capela da Ressurreição
- Kapela prikazanja Jezusa Mariji Magdaleni / Capela da Aparição de Cristo a Santa Maria Madalena
- Kapela Vnebohoda / Capela da Ascensão
- Kapela srečanja v Emavsu / Capela do Encontro de Emaús

Simbolika vodnjakov na stopnišču svetišča

Cikcak stopnišče svetišča Bom Jesus se začneja z Vodnjakom petih ran; njegove vode izvirajo iz petih odprtih, ki pomenijo pet Kristusovih ran in pet ščitov na portugalskem grbu. Na vsaki izmed naslednjih ravni je vodnjak, ki simbolizira enega izmed petih čutov. Voda priteka iz oči, ušes, nosa in ust, tip pa simbolizira figura, ki z obema rokama drži vrč, iz katerega teče voda. Ta simbolika pomeni, da morajo romarji premagati zemeljske skušnjave čutov, preden so deležni glavnih kreposti – vere, upanja in usmiljenja – ki so simbolično predstavljene z vodnjaki treh čednosti. Ob stopniščni ograji stojijo številni kipi oseb iz Stare zaveze.

V 19. stoletju so okolico cerkve in stopnišče razlastili in ju spremenili v park. Leta 1882 so postavili vzpenjačo na vodni pogon (water balance Bom Jesus funicular), da bi povezali mesto Braga s svetiščem. To je bila prva vzpenjača na Iberskem polotoku in je še vedno v uporabi.

Cerkev, posvečena Dobremu Jezusu (Bom Jesus do Monte)